

ЗНИЗИТИ ЕНЕРГОЄМНІСТЬ ВВП МАЄ ДОВГОСТРОКОВА ЕНЕРГЕТИЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ

Доповідачі навели дані порівняльного аналізу деяких цільових індикаторів стратегічного розвитку енергетики України, розроблених трьома незалежними експертними групами: фахівцями Національного інституту стратегічних досліджень, Центру Разумкова і проекту Національної стратегії теплозабезпечення населених пунктів України до 2030 року, що розроблений науковцями Інституту технічної теплофізики за участю фахівців інших установ НАН України.

Механізми реалізації Стратегії включають кілька етапів. Перший, протягом 2015–2020 рр., – реформування, який передбачає припинення політики «пільгових» цін і перехід на єдині принципи ціноутворення. Крім того, планується завершення процесів приватизації та/або корпоративізації у паливно-енергетичному комплексі, розробки законодавчої бази та реформування енергетичних ринків. Проект повинен забезпечити імплементацію положень «третього енергетичного пакету» Директив ЄС і посилення незалежності національних регуляторів енергетичних ринків. Передбачено також децентралізацію владних повноважень і передачу ресурсів і відповідальності на місцевий рівень, децентралізацію систем енергозабезпечення з використанням місцевих видів палива й інші принципові положення.

Наступний – етап модернізації та корпоративного розвитку (2021–2025 рр.), який передбачає приєднання об'єднаної системи України до Європейської мережі операторів систем передачі електроенергії (ENTSO E) й інтеграцію газотранспортної системи України до Європейської мережі операторів системи транспортування газу (ENTSO G). Також у планах – розвиток інституційного середовища для функціонування бізнесу в енергетичній сфері за європейським зразком, створення обґрунтованої системи енергетичних та екологічних податків (оподаткування енерговикористання) та концентрація

інвестиційного ресурсу для реалізації масштабних проєктів у рамках створення фондів фінансування проєктів розвитку енергетики тощо.

Заключний етап – інтеграція й інноваційне оновлення (2026–2035 рр.), пріоритетами якого є підтримка ринкової фінансової інфраструктури щодо реалізації проєктів оновлення основних фондів енергетичного сектора; запровадження цільових програм розвитку технологічних платформ, що визначатимуть довгостроковий вплив на структуру паливно-енергетичного балансу; посилення вимог до способів енерговикористання, технологій та обладнання через перегляд цільових рівнів енергоспоживання й екологічних параметрів. Формування системи підтримки проведення перспективних наукових досліджень, запровадження внутрішнього ринку торгівлі на викиди парникових газів, формування інструментів підтримки національних енергетичних компаній щодо розширення їх участі в європейських і глобальних ринках та проєктах теж передбачено заключним етапом.

Основні цілі Стратегії-2035: зниження енергоємності валового внутрішнього продукту, забезпечення частки відновлювальної енергетики на рівні 20%, досягнення до 2020 року рівня залежності від постачання енергоресурсів із однієї країни (компанії) не більше 30% від загального обсягу імпорту. Також у планах – забезпечення гарантованої відповідності генеруючих потужностей обсягам і режимам споживання електроенергії в об'єднаній енергетичній системі України, зокрема в частині наявності регулюючих потужностей.

За результатами обговорення сторони домовилися об'єднати свої зусилля і розробити консолідований проєкт Національної енергетичної стратегії-2035, із урахуванням зауважень і рекомендацій, озвучених на засіданні. У подальшому проєкт буде поданий на розгляд і погодження до органів законодавчої та виконавчої влади.

На засіданні Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП України обговорили проєкт Енергетичної стратегії України на період до 2035 року. Основними її цілями є розвиток паливно-енергетичного комплексу, енергоефективне й енергоощадне використання енергоресурсів, забезпечення потреб економіки та населення в енергоресурсах та гарантування енергетичної безпеки держави. Також йшлося про теплозабезпечення населених пунктів України.

**ЕНЕРГЕТИЧНА СТРАТЕГІЯ
УКРАЇНИ МАЄ ФОРМАЛІЗУВАТИ
ЕНЕРГЕТИЧНУ ПОЛІТИКУ
КРАЇНИ, ЩО ВСТАНОВЛЮЄ ЦІЛІ
СУСПІЛЬСТВА У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ,
УЗГОДЖУЄ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ПЕК.**

Ксенія ФАЙЧУК

ЩО ГАЛЬМУЄ ЕКОЛОГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ?

Впровадження в Україні економічних інструментів стимулювання екологізації економіки зараз особливо на часі. Зокрема, такими інструментами можуть бути технічне регулювання, системи екологічного управління й екологічний аудит, розподіл екологічного податку, екологічне страхування, екологічна сертифікація промислового експорту, органічна сертифікація, екологічна сертифікація та маркування.

Модель «зеленої» економіки передбачає економічне зростання при раціональному й ефективному використанні енергетичних і природних ресурсів, мінімізації екологічних впливів у поєднанні з дотриманням високих стандартів якості життя. Такий підхід охоплює усі галузі економіки та сфери діяльності і впливає на конкуренцію на ринках країн – членів ЄС.

Тенденції розвитку в Україні екологічного маркування та сталих державних закупівель, інструменти посилення експортного потенціалу вітчизняних товаровиробників та можливі шляхи їх впровадження з урахуванням основних засад інтегрованої товарної політики країн – членів ЄС та інших держав світу обговорили члени Комітету підприємців з питань природокористування та охорони довкілля при ТПП України.

Найбільш ефективні інструменти стимулювання в цьому напрямку – екологічні податки на забруднення довкілля й інші види шкідливого впливу у поєднанні з системою фінансування та кредитування природоохоронних заходів, податковими пільгами і субсидіями, пільговими позиками, сталими державними закупівлями, екологізацією податкової та цінової систем тощо.

Основними завданнями та першочерговими заходами, спрямованими на підтримку екологізації галузей вітчизняної промисловості, є модернізація виробництва, впровадження енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, моделей більш чистого виробництва, технології виробництва органічної продукції та продукції з поліпшеними екологічними характеристиками на всіх стадіях життєвого циклу.

Також негайного вирішення потребує гальмування залучення екологічних інвестицій через складну та довготривалу процедуру отримання висновків державної екологічної експертизи на об'єкти реконструкції (модернізації). На думку експертів, розв'язати цю проблему може якісна імплементація Директиви 96/61/ЄС (ІППС) від 24 вересня 1996 року щодо всеохоплюючого запобігання та контролю забруднень і визначення граничних значень негативного впливу на довкілля на основі найкращих існуючих технологій. Цей процес має відбуватися за участю усіх зацікавлених сторін: органів влади, промислових підприємств, наукових закладів і незалежних експертів.

РЕНОВАЦІЯ МІСЬКОЇ ЗАБУДОВИ ЧЕРЕЗ «ЗЕЛЕНЕ» БУДІВНИЦТВО

В Україні термомодернізація, реновація будівель проводиться стихійно.

На сьогодні понад 7,1 млн. (42%) домогосподарств забезпечені житловою площею на одну особу менше 13,65 м², із них 1,7 млн. мають лише по 7,5 м². Житла мало і воно енергозатратне. Адже тільки 5 його відсотків відповідає європейським вимогам термоопору, а 95 – зведено за примітивними технологіями.

Установлення сучасних фасадних систем зі скла прозорих конструкцій набуває масштабів і повинно враховувати не лише термоопір, теплопровідність, а й теплоємність

та інші важливі показники «зеленого» будівництва й архітектурної досконалості. Про це йшлося на засіданні Комітету підприємців – виробників будматеріалів і виробів при ТПП України.

Фахівці обговорили успішні практики і пропозиції щодо енергоефективності та реновації міської забудови, сучасні фасадні системи та вимоги ЄС, екологічний аспект і сталі державні закупівлі будматеріалів на прикладі фасадних теплоізоляційних матеріалів тощо.

ЯК ЗНИЗИТИ НАВАНТАЖЕННЯ НА ЕКОНОМІКУ ЧЕРЕЗ ПЕНСІЙНУ РЕФОРМУ?

Мотивацією в такому випадку мають стати справедливі пенсії, пов'язані з розміром внесків до пенсійних фондів, виведення зарплати із тіні (відрахування не сприймаються як податок), добровільний вибір віку виходу на пенсію, можливість використання накопичень, успадкування вкладень, підвищення рівня пенсій за рахунок зростання ВВП тощо.

Найближчим часом нам обіцяють впровадження системи недержавного пенсійного забезпечення, а саме створення можливості для всіх громадян протягом трудової діяльності заробляти самостійно на гідний рівень життя в похилому віці.

Питання, пов'язані з моделлю майбутньої пенсійної реформи, за якої пенсія стане меншою мірою елементом соціального страхування, а більшою – інструментом державного соціального забезпечення, розглядали на засіданні Комітету підприємців ринку фінансових послуг та з питань соціальної відповідальності бізнесу при ТПП України.

Мета проведення реформи – забезпечення старості громадянина (відповідно до ст. 46 Конституції України), зниження фіскального навантаження на економіку, збалансування пенсійних фондів, залучення інвестицій, створення внутрішнього інвестиційного ресурсу та зниження його вартості, формування відповідального ставлення до власного життя при виході на пенсію.

Рішення Комітету (про підтримку звернення до держави, як власника підприємств, щодо подання прикладу у запровадженні на державних прибуткових підприємствах комплексних внесків із боку роботодавця та найнятих працівників; внесення до законодавства прямих норм, що закріплюють право роботодавця, як податкового агента, самостійно розраховувати податки з доходів, що виплачуються працівникам, і сплачувати їх із урахуванням податкових пільг; оподаткування виплат пенсій із недержавних пенсійних фондів (НПФ) після досягнення отримувачем віку, що відповідає отриманню державної пенсії, оподаткування державних пенсій; усунення обмеження для віднесення на видатки платіжів роботодавця до НПФ на користь своїх працівників; підвищення до 10% обмеження частки пенсійних внесків, що за заявою особи може спрямовуватися на страхування від нещасних випадків і смерті) тепер направлено до відповідних державних органів.

Необхідність реформи пенсійної системи в Україні назріла давно. Для 70% пенсіонерів вигідніше було б узагалі відмовитись від солідарної пенсійної системи і перейти до системи однакової для всіх соціальної підтримки розміром у середню пенсію за віком.

Підготувала Ксенія ФАЙЧУК